T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/869
KARAR NO : 2019/890
KARAR TR : 23/12/2019

ÖZET: Davalı ASKİGenel Müdürlüğü tarafından davacıya katı atık bertaraf bedeli vs. ödemesi gerektiğine dair tesis edilen işlemin hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istemiyle açtığı davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : C. Termal Turizm Ltd. Şti.
Vekili : Av. D.Ö.
Davalı : Aydın Su ve Kanalizasyon İdaresi (ASKİ) Genel Müdürlüğü
Vekilleri : Av. E.U.K. Av. N.G.

O L A Y :Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; Müvekkiline ait su abonelik tipinin değiştirilmesine ilişkin işlem ile abonelik tipinin değiştirilmesi nedeniyle geriye dönük olarak su ücreti, katı atık bertaraf bedeli, sıvı atık ücreti ve bunlar üzerinden hesaplanan KDV'nin 3.058.072,51-TL'nin tahakkukuna ilişkin işlemin iptaline karar verilmesi istemi ile Aydın Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü'ne karşı idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı idare vekili süresi içinde verdiği savunma dilekçesinde; uyuşmazlığın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği görüşüyle davanın görev yönünden reddi gerektiğini savunmuştur.

AYDIN 1. İDARE MAHKEMESİ:2.08.2019 gün ve E:2019/528 sayılı kararında; "…Aydın Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmeliği'nin "Amaç" başlıklı 1 .maddesinde; "20/11/1981 tarih ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun ve 13/03/2014 tarih ve 2014/6072 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile kurulan Aydın Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünün 2560 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi hükmü gereği su satışı ve atık suların uzaklaştırılması hizmetleriyle ilgili tarifelerin hangi kriterlere göre hesaplanacağı ve bu şekilde saptanan bedellerin hangi usul ve esaslara göre tahsil edileceği iş bu Yönetmelik hükümlerine göre belirlenir." hükmü yer almakta olup aynı Yönetmeliğin "Kapsam" başlıklı 2.maddesinde; "2560 Sayılı Kanunun 1 inci maddesinin ikinci fikrasıyla belirlenen görev alanı içerisinde, kaynaklardan sağladığı içme ve kullanma suyunu konutlara, işyerlerine, sanayiye vb. ulaştırılması ve kullandıktan sonra uzaklaştırılmasıyla ilgili olarak abonelerine götürdüğü her türlü hizmetin bedeli, teminatları, yaptırımları ve bunların tahsili usul ve esasları bu yönetmelikle düzenlenir." hükmü ve "Dayanak" başlıklı 3.maddesinde; "Bu Yönetmelik, 20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı Kanunun 23 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır." hükmü, "Kaçak Su" başlıklı 33.maddesinde ise; "Abone veya abone olmaksızın şube yolundan veya şebeke hattından su temin suçtur. Bu gibiler hakkında yasal takibat yapılmakla birlikte, kaçak su kullanma süresi; en son faturadaki ilk endeks tespit tarihi, suyun kesildiği tarih, ölçü sisteminin mühür altına alındığı tarih, varsa daha önce kaçak su kullanımına ait tutanağın tarihi, abonman sözleşmesi tarihi, binaya yeni taşınılmışsa yerleşme tarihi, ana hatta bağlantı yapıldığı tarih, bilenlerin yazılı ve imzalı beyanları ile ASKİ'de belirlenecek diğer tespit şekilleri de dikkate alınarak tespit edilir ve tespit edilen sürelere göre konutlarda, abonesi var ise ait olduğu (dönem) sarfiyatları, (dönem) sarfiyatları yok ise yıllık sarfiyatları esas alınır.

a) Abonesi veya sarfiyatları yok ise daire başına günde I m3 su tüketildiği varsayılarak ait olduğu tipin yürürlükteki en son kademesindeki fiyat esas alınmak suretiyle hesap edilen bedel tahsil olunur. Hesaplanan sürenin 3 aydan fazla olması durumunda inandırıcı delil ve belgelerle ispatı ve ibrazı gereklidir. Bunun mümkün olmaması durumunda kaçak su kullanım süresi 3 ay kabul edilir ve hesaplamalar bu süre üzerinden yapılır. Süre tespitinde kullanım yerinin çalışma özelliği de göz önüne alınır.

b) Kaçak su kullanan işyeri, sanayi, Resmi Kurum veya şantiye ise süre bakımından yukarıdaki esaslara göre, abonenin sarfiyatı var ise ait olduğu devreler; yok ise yıllık sarfiyatı esas alınır. Abonesi yok ise emsal müesseselerin ortalama günlük tüketimi kadar su tükettiği varsayılıp ait olduğu abone tipinin yürürlükteki en son tarifesinin son kademesindeki fiyatla hesap edilen bedel tahsil olunur. Her iki durumda da kaçak bağlantı kaldırılır.

c) Kaçak su kullanılan döneme ait bulunan tüketimlerin hane başına günlük I m3 den az olması durumunda hane başına günlük I m3 kullandığı varsayılarak kaçak su tahakkuku yapılır.

ç) Aynı abonede bir yıl içinde tekrarlanan kaçak su kullanımının tespiti durumunda hesap edilen bedelin iki katı ücret tahsil edilir.

d) Şube yoluna motor bağlayarak şebekeden su çeken aboneden (a) bendinde belirtildiği şekilde su tükettiği varsayılarak aynı hesap şekliyle parası alınır, motoru sökülür.

e) Su abonesi olmayan, atıksu abonesi olup da sayaç sökmek, mührünü ve mühür bağını koparmak ya da sayacı

işletmeyecek bir düzenle kullanmak suretiyle yeraltı sularından su temin suçtur. Bu gibiler hakkında yasal takibat yapılmakla birlikte (a) bendinde belirtilen esaslara göre işlem yapılır.

f) Atıksu borcunu ödemeyen abonelerin, kuyusu iptal edilerek mühürlenir. Borçlu ayrıca şebeke suyu abonesi ise şebeke suyu kesilir. Ayrıca, ASKİ alacağı yasal yollardan tahsil edilir." hükmüne yer verilmiştir.

Kamu idarelerince elektrik, su ve doğalgaz gibi belli bir tarife üzerinden bedeli belirlenmek suretiyle dağıtılan kamu hizmetlerinden, taraflar arasında imzalanan abonman sözleşmesi karşılığında yararlanılmakta olup, bu sözleşmelerde hizmet konusu ile şartlarının ve karşılıklı hak ve borçların belirlendiği, sözleşmede hüküm altına alınan hususlarda tarafların edimlerini yerine getirmekten kaçınmaları halinde ise, yine sözleşme gereğince cezai şartlara ilişkin hükümlerin uygulanacağı açık olduğundan, bu sözleşmelerin uygulanmasından doğan uyuşmazlıkların özel hukuk hükümleri uyarınca adli yargı yerinde çözümleneceği tartışmasız olmakla birlikte sözleşmenin tarafı olan idare tarafından tek taraflı kamu gücüne dayalı olarak tesis ettiği abonelik tipinin değiştirilmesi gibi işlemlerin iptali istemiyle açılan davalarda idari yargının görevli olduğu tabiidir.

Olayda, uyuşmazlığın su abonelik sözleşmesinin imzalanmasından sonra davalı idarenin tek taraflı kamu gücüne dayalı olarak tesis ettiği abonelik tipinin değiştirilmesi işleminin ve abonelik tipinin değişmesi nedeniyle geriye dönük olarak hesaplanan ücret farklarının tahakkukuna ilişkin işlemden kaynaklandığı, su abonelik tipinin değiştirilmesi işleminin idarenin tek taraflı kamu gücüne dayanarak tesis edildiği, söz konusu işlemin sözleşme hukuku dışında idarenin tek taraflı gücü kamu gücü ile tesis edilen ve idari yargının denetiminde olan bir işlem olduğu anlaşıldığından açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan mevzuat hükümleri ve yukarıda yapılan değerlendirmeler ışığında idari yargının görevli olduğu sonucuna ulaşılmıştır" şeklindeki gerekçe ile davalı idarenin görev itirazının reddine karar vermiştir.

Davalı idare tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI: (...)Bilindiği gibi, 03/07/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15. maddesinin (d) bendinde; "Özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğal gaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak" belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmış iken, 20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 1. maddesi ile, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gereken her türlü tesisi kurmak, kurulu olanları devralmak ve bir elden işletmek üzere İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluş olarak İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

2560 sayılı Kanunun "Görev ve Yetkiler" kenar başlıklı 2. maddesinde, "İSKİ'nin görev ve yetkileri şunlardır: / ... / b) Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakılacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek /... / d) Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak, / ..." hükmüne yer verilmiştir. Kanunun ek 5. maddesinde ise, "Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır." hükmüne yer verilmek suretiyle, söz konusu Kanun hükümlerinin tüm büyükşehir belediyelerinde geçerli olacağı vurgulanmıştır.

Öte yandan; atıksu altyapı tesisleri ile evsel katı atık bertaraf tesislerinin kurulması, bakımı, onarımı, işletilmesi, kapatılması ve izlenmesi, bu tesislerle ilgili olarak verilen tüm hizmetleri karşılayabilecek tam maliyet esaslı tarifelerin; atıksu altyapı yönetimleri, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler tarafından belirlenmesi, ayarlanması ve uygulanması yoluyla çevresel altyapı hizmetlerinin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla hazırlanan ve Resmi Gazete'nin 27/10/2010 tarihli ve 27742 sayısında yayınlanarak yürürlüğe giren Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğin 4/1.a maddesinde, Yönetmeliğin uygulanmasında abone kavramının "su ve atıksu ve katı atık hizmetlerinden faydalanan ve/veya faydalanacak gerçek veya tüzel kişiyi" ifade ettiği; "Abonelik" kenar başlıklı 10. maddesinde ise "atıksu altyapı yönetimlerinin hizmet vermekle yükümlü olduğu tüm gerçek ve tüzel kişilerin abone olmasının zorunlu olduğu" hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, Aydın Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde, su satışı ve atık suların uzaklaştırılması hizmetleriyle ilgili tarifelerin hangi kriterlere göre hesaplanacağı ve bu şekilde saptanan bedellerin hangi usul ve esaslara göre tahsil edileceğini belirlemek amacıyla hazırlanan Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı Aydın Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmeliğinin 6. maddesinin birinci fıkrasında, ASKİ Genel Müdürlüğü ile sözleşme yapan gerçek ve tüzel kişilere "Abone" adı verileceği belirtilmiş; 7. maddesinde abone çeşitleri sayılmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, davacının, Aydın İli, Didim İlçesi, Fevzipaşa Mahallesi, Atanaj Caddesi, No:32 adresinde bulunan 2510399 numaralı su aboneliği ile ilgili olarak, ASKİ Genel Müdürlüğünce, türü "Artezyen otel" olan aboneliğin "Ticaret otel" olarak değiştirilmesine ve geriye dönük olarak su ücreti, katı atık bertaraf bedeli, sıvı atık ücreti ve bunlar üzerinden hesaplanan KDV'nin 3.058.072,51 fc olarak tahakkuk ettirilmesine ilişkin 28/06/2019 tarihli ve 35074566-622.03-18648 sayılı işlemin tesis edilmesi üzerine bakılan davanın açıldığı; dosya kapsamında, söz konusu taşınmaz ile ilgi olarak su aboneliğinin de bulunduğu anlaşılmıştır.

Somut olay ve mevzuat hükümleri birlikte irdelendiğinde, davacının abonelik türünün değiştirilmesine ve geriye dönük fark ücreti tahakkuk ettirilmesine ilişkin işlemin; gerek su ve kanalizasyon hizmetleri özel bir kanun ile düzenlenmiş olan ASKİ Genel Müdürlüğü tarafından tesis edilmiş olması, gerekse de taraflar arasında bir abonelik ilişkisinin bulunması hususları birlikte değerlendirildiğinde, idareyle kişi arasında abonman sözleşmesiyle kurulan özel hukuk ilişkisi çerçevesinde ve hizmet karşılığında maliyet-kâr esasına göre idarece belirlenen tarifeye dayanılarak gerçekleştirilen işlemin iptali istemiyle açılan işbu davanın görüm ve çözümünün de adli yargının görev alanına girdiği sonucuna varılmıştır" şeklindeki gerekçe ile 2247 sayılı Kanunun 10 ve 13. maddeleri gereğince, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine karar vererek 06/12/2019 gün ve 2019/114180 sayılı görüş yazısı ile Mahkememize başvurmuş, başvuru 12/12/2019 tarihinde kayıt altına alınmıştır.

Benzer olaylara ilişkin Danıştay görüşü bilinmekle, Başkanlığımızca ayrıca Danıştay Başsavcılığından görüş alınmasına gerek görülmemiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 23.12.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME:

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; davalı vekilinin anılan Yasanın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nca 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davalı ASKİ Genel Müdürlüğü tarafından davacının abone tipinin değiştirilmesi ve buna bağlı olarak geriye dönük biçimde su ücreti, katı atık bertaraf bedeli, sıvı atık ücreti tahsiline ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

03/07/2005 gün ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun ''Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları'' başlıklı 15. maddesinin (d) bendinde, özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğal gaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmış iken, 20.11.1981 tarih ve 2560 sayılı İstanbul Su Ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş Ve Görevleri Hakkında Kanun'un 1. maddesi ile, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gereken her türlü tesisi kurmak, kurulu olanları devralmak ve bir elden işletmek üzere İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluş olarak İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

Anılan Yasa'nın 13. maddesinin (a) bendinde, su satışı ve kullanılmış suların uzaklaştırılmasına karşılık, tarifesine göre abonelerden alınacak ücretler İSKİ'nin gelirleri arasında sayılmış; aynı Yasa'nın değişik 23. maddesinde, "Su satışı, kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması, septik çukurların boşaltılması giderleri için ayrı tarifeler yapılır. Bu tarifelerin tespitinde yönetim ve işletme giderleri ile, amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifleştirilmeyen) yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ve %10'dan aşağı olmayacak nispetinde bir kâr oranı esas alınır.

Tarifelerin tespiti ile tahsilatla ilgili usul ve esaslar bir yönetmelik ile belirlenir." hükümlerine yer verilmiştir.

2560 sayılı yasa çerçevesinde, Bakanlar Kurulunun 13/03/2014 tarih ve 2014/6072 sayılı kararı ile, su ve atıksu hizmetleri ayrı bir kurumsal yapı olarak Aydın Büyükşehir Belediyesine bağlı, kamu tüzel kişiliğinde ASKİ Genel Müdürlüğü (Aydın Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü) kurulmuş ve ASKİ Genel Müdürlüğü 06.12.2012 tarih 28489 sayılı Resmi Gazete yayımlanan 6360 Sayılı "On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi Ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile 30 Mart 2014 yerel seçimlerinin ardından Aydın Büyükşehir Belediyesi'nden ayrılarak kendi tüzel kişiliğine kavuşmuş, 2560 sayılı Yasa'nın 23. maddesine göre düzenlenen "ASKİ Tarifeler Yönetmeliği"çıkarılmıştır.

Yönetmeliğinin 6. maddesinin birinci fikrasında, ASKİ Genel Müdürlüğü ile sözleşme yapan gerçek ve tüzel kişilere "Abone" adı verileceği belirtilmiş; 7. maddesinde abone çeşitleri sayılmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, davacının, Aydın İli, Didim İlçesi, Fevzipaşa Mahallesi, Atanaj Caddesi, No:32 adresinde bulunan 2510399 numaralı su aboneliği ile ilgili olarak, ASKİ Genel Müdürlüğünce, türü "Artezyen otel" olan aboneliğin "Ticaret otel" olarak değiştirilmesine ve geriye dönük olarak su ücreti, katı atık bertaraf bedeli, sıvı atık ücreti ve bunlar üzerinden hesaplanan KDV'nin 3.058.072,51 TL olarak tahakkuk ettirilmesine ilişkin 28/06/2019 tarihli ve 35074566-622.03-18648 sayılı işlemin tesis edilmesi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Somut olay ve mevzuat hükümleri birlikte irdelendiğinde, davacının abonelik türünün değiştirilmesine ve geriye dönük fark ücreti tahakkuk ettirilmesine ilişkin işlemin; gerek su ve kanalizasyon hizmetleri özel bir kanun ile düzenlenmiş olan ASKİ Genel Müdürlüğü tarafından tesis edilmiş olması, gerekse de taraflar arasında bir abonelik ilişkisinin bulunması hususları birlikte değerlendirildiğinde, davacı ile davalı idare arasında yapılmış bir abone sözleşmesine dayalı olarak ortaya çıkan uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekmektedir.

Belirtilen nedenlerle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile Aydın 1. İdare Mahkemesince verilen 22.08.2019 gün ve E:2019/528 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenleYargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Aydın 1. İdare Mahkemesince verilen 22.08.2019 gün ve E:2019/528 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 23.12.2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN